

artistes

El primer record que té Àlex Nogué i Font (Els Hostalets d'en Bas, 1953) de la seva pràctica del dibuix és anar acompanyat pel seu pare, el mestre Isidre Nogué, a dibuixar pels entorns del seu poble, juntament amb els seus germans. Els Hostalets està situat en uns paratges que sovint han representat una fita a la qual han acudit molts pintors figuratius de paisatges, i que el jove Nogué es mirava interessat i encuriós. En vista del seu interès per la representació gràfica va anar a les classes de dibuix que l'escultor Lluís Carbonell feia a Olot, i de les quals guarda molt bon record. Després varen venir els estudis a la Facultat de Belles Arts de Barcelona i la seva producció plàstica posterior.

Els paisatges d'Àlex Nogué

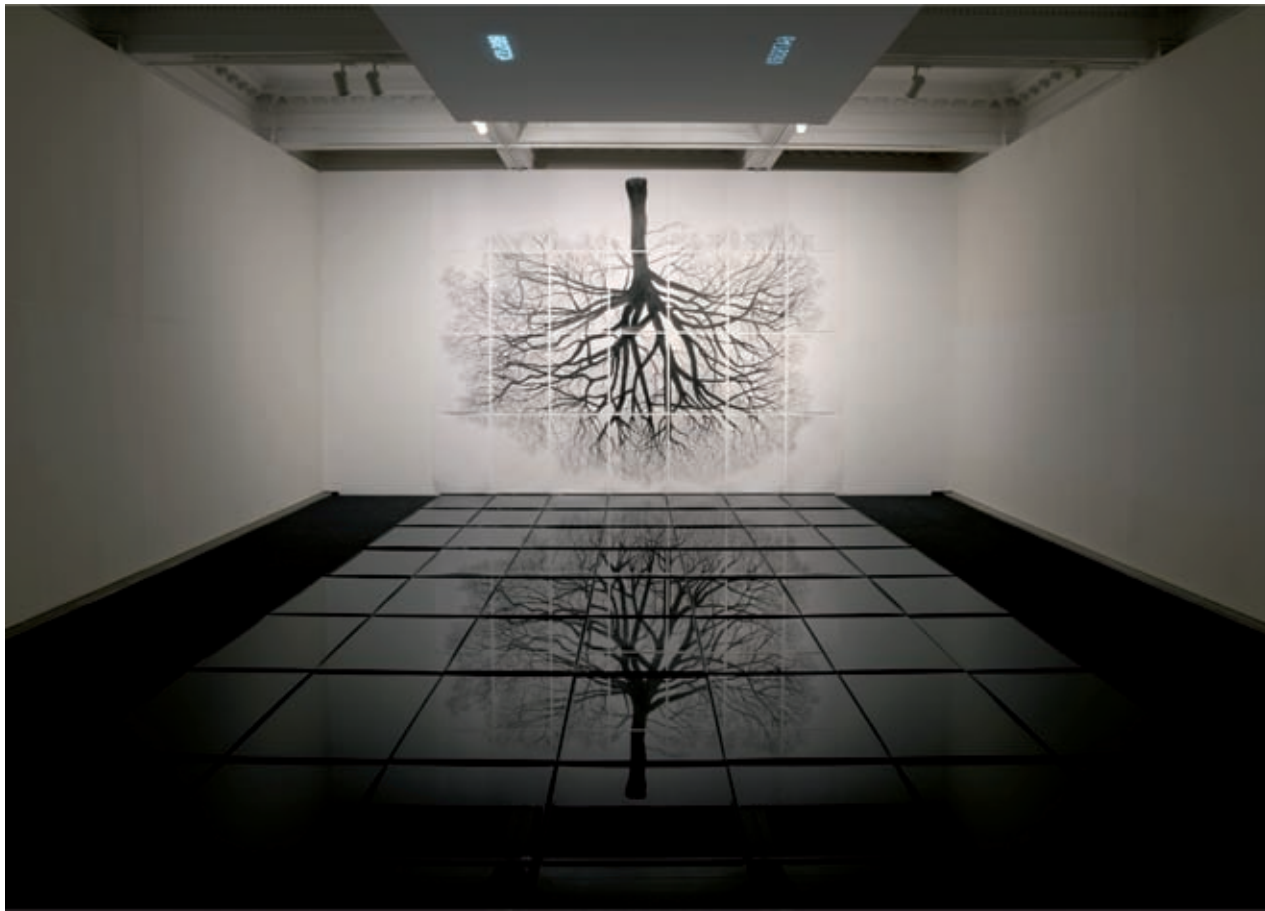
JOAN SALA > TEXT

SALVADOR COMALAT > FOTOS

Ens comenta que el paisatge, en el fons, ha estat el tema més recurrent en el seu treball, des dels primers dibuixos de la infància i fins ara, si bé interpretat amb llenguatges diferents. És natural que sigui així ja que, mentre parlem en el seu estudi del mas Reichach, dels Hostalets, veiem des d'unes grans obertures tota l'exuberància de la vall d'en Bas. La seva casa està situada a una certa altura del vessant de la muntanya de Sant Miquel de Falgars, que resulta un magnífic amfiteatre d'aquesta vall, on es fa evident el sobrenom de «país de paisatge», expressió amb què va batejar aquesta terra Santiago Rusiñol. La seva proverbial i ubèrrima verdor encara s'ha fet més

evident aquest estiu amb les pluges insistents que hi han caigut.

En l'altra paret cega de l'estudi, que dona al pendent de la muntanya, hi ha una gran superfície estintolada al mur formada per un conjunt de sis teles de 18 metres quadrats, totes pintades de negre amb diferents textures. És un paisatge nocturn -diu- que s'intueix només tímidament si observes les textures de la superfície monocroma. Aquesta gran pintura ha de formar part d'una instal·lació en què ara està treballant, davant de la qual va una tela blanca, també de 18 metres quadrats, juntament amb un conjunt de focus de llum. De la instal·lació, n'ha fet provatures en forma de maqueta, ja que per materialitzar-la o exposar-la cal un gran espai, com el de l'estudi on ens trobem.

Roure (2011-2012). Instal·lació de mides variables formada per 28 dibuixos a tinta sobre paper de 97 cm x 70 cm, 56 plates de termo-plàstic ABS de 100 x 70 cm i dos projectors digitals de comptadors de segon.

Cop d'ull a la producció plàstica

Àlex Nogué comenta que després del seu pas per la Facultat de Belles Arts va experimentar una crisi per la manca de confiança envers els mitjans tradicionals de la plàstica, una realitat que ha compartit amb molts altres artistes, un cop han acabat el període d'estudi. Li semblava que aquests mitjans que havia utilitzat fins llavors eren insuficients per explicar el que volia dir. Era el replantejament de tot, propi de la joventut i d'una època determinada, que el va portar a deixar circumstancialment la producció plàstica. Quan la va reprendre, va començar fent intervencions directament en la natura.

Ha tingut sempre molt present l'estudi del medi, i de fet va ser el tema de la seva tesi doctoral, en què, entre d'altres plantejaments, va fer una observació sistemàtica i contínua del paisatge de la vall, tant en pintures com en imatges fotogràfiques, plasmant les boires matutines i les nuvolades,

> El paisatge ha estat el tema més recurrent en el seu treball, des dels primers dibuixos de la infància fins ara, si bé interpretat amb llenguatges diferents

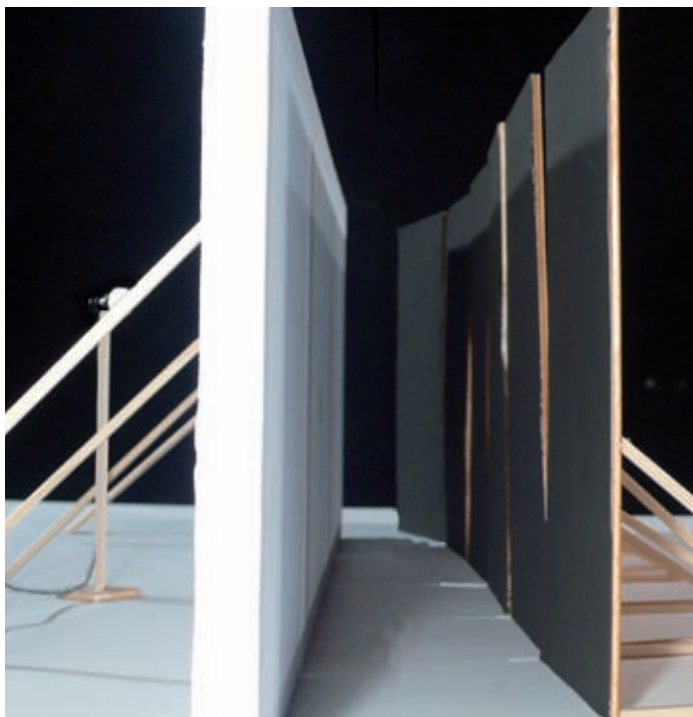
els dies de pluja o els de neu o les tardes tòrrides dels estius, entre d'altres moments. Va analitzar científicament el paisatge, i -diu- s'hi va tornar a reconciliar tot observant-lo, entenent-lo, estimant-lo. Tota aquesta observació l'ha plasmada, d'una manera o altra, en tots els estudis posteriors.

Opina que quan va tornar a arrencar la producció plàstica ja disposava d'uns criteris més oberts, i no es va limitar a un sol mitjà per expressar-se. Li interessa tant el dibuix com la fotografia o les instal·lacions, per posar uns exemples, tot i que darrerament ha prescindit de l'eufòria tecnològica, que s'ha acabat subvertint amb més facilitat com més omnipresent ha estat. Creu que el dibuix té unes immenses possibilitats expressives, tot i que ha estat, tradicionalment, un auxiliar relegat a la preparació d'obres definitives de pintura o escultura.

Ha mostrat el protagonisme en exclusiva del dibuix en els seus estudis d'arbres, en formats de grans dimensions, que han estat el tema d'algunes de les intervencions fetes en els darrers anys, recopilades al llibre *Dibuixar un arbre / Drawing a tree* (2013), de l'editorial Comanegra i que reflecteix el treball dels últims quatre anys, acompanyat de reflexions sobre l'art contemporani i el procés creatiu de l'autor.

Un eco blau (1997). Caixa de vidre de 442 x 120 x 230 cm, amb pigment blau i poema de Víctor Sunyol amb lletres de bronze invertides. Escultura al parc Torrent d'en Ballester, a Viladecans.

Maqueta d'un projecte d'instal·lació en procés de realització (2013).

> *És en la ciència on trobem més punts en comú amb la plàstica, tant en l'estudi de la creació d'un determinat projecte com en la intuïció, l'atzar o la contradicció, en què els processos mentals són personals i únics*

«Veig els arbres com a persones», afirma. Al començament tots són iguals, però una observació més atenta et posa de manifest que cadascun d'ells ha respost a unes circumstàncies del medi que els ha tocat de viure. Però són arbres fins que n'agafes un de determinat que és del teu interès i deixa de ser arbre per esdevenir llenguatge visual. Ha estat una pràctica que ha fet moltes vegades, primer retratant-lo, després dibuixant-lo en formats relativament petits, on surten dibuixos rars que es van entenent i perfeccionant. Més endavant, entre reflexions i textos escrits, agafes papers grans, i en surt una obra més definitiva, explica.

El creador -diu- només fa el que té necessitat de fer, que pot arribar a ser obsessiu. Creu que és difícil d'entendre la lògica de la creació, que freqüentment és un procés pesat, algunes vegades amb un final alliberador i d'altres d'esclavitud. Per això resulta molt complicat explicar la gènesi d'un treball,

perquè pot resultar un procés desconegut, tot i ser-ne el protagonista.

Raona que encara que a vegades sembli que la metodologia està renyida amb la feina creativa, o que és exclusiva de la recerca científica, no és així. És precisament en la ciència

on podem trobar més punts en comú amb la plàstica, sobretot en els estadis previs a la creació d'un determinat projecte, en què la intuïció, l'atzar o la contradicció actuen de forma semblant en una àrea i en l'altra. Tant en l'art com en la ciència es desencadenen mètodes comuns sobre l'objecte d'estudi. Va ser un protagonista d'*Art i Ciència. Converses*, un diàleg sobre les semblances i diferències entre art i ciència a partir de les seves pràctiques professionals i de les del científic Enric Canadell, i publicat per les edicions de la Universitat de Barcelona el 2010.

Un altre projecte que va generar una publicació el 2004 va ser *23 preguntes amb resposta*, on recull les motivacions prèvies a la realització de 23 treballs, intercanviats a la manera d'un intercanvi epistolar amb Ester Baulida. Són alguns exemples d'un repertori de publicacions que pretenen acompanyar la realització de les obres amb la construcció d'un discurs teòric, i faci-

Xiprer (2008-2009).
Llapis sobre paper.
Peces que, un cop muntades,
fan 229 x 548 cm.

litar al públic la comprensió dels processos de creació.

Afirma, com va demostrar Freud, que els artistes no són excessivament originals. Es mouen inconscientment entorn d'idees d'altres autors, perfectament assimilades, i que emergeixen, passades pel propi sedàs, com a originals. La memòria autobiogràfica apareix de manera molt diversa en el procés de creació.

El vessant professional

Un cop acabada la carrera va ser professor d'institut i posteriorment professor a la Facultat de Belles Arts de la Universitat de Barcelona, d'on ara és catedràtic i director d'un grup de recerca molt consolidat denominat Barcelona Recerca Art i Creació (BRAC). També imparteix màsters i doctorats.

Parlem dels plans d'ensenyament, que retallen hores de docència, i dels alumnes. Es repeteix l'estructura de tenir uns pocs alumnes bons, als quals,

> Ha tingut sempre molt present l'estudi del medi, i de fet va ser el tema de la seva tesi doctoral, en què va analitzar científicament el paisatge, observació que ha plasmat, d'una manera o altra, en els estudis posteriors

amb les circumstàncies actuals, els serà molt difícil poder desenvolupar la seva creativitat, i que ens ho perdrem tots plegats, perquè a Catalunya hi ha un altíssim nivell de creació jove que el país hauria de protegir.

Constata fins a quin punt afecten les contínues retallades, que massifiquen les classes i fan molt difícil l'atenció personalitzada, que hauria de ser primordial. Totes aquestes restriccions tindran incidència en el futur i en pagarem unes conseqüències culturals que ara no preveiem.

Una cosa semblant –ens diu– passa amb la situació de l'art contemporani arreu del país, i en concret a les comarques gironines, on la producció artística, l'exposició pública de creacions de nivell i, especialment, la tasca pedagògica de fer extensiu a un públic més ampli el gaudi i coneixement que es pot obtenir a través de les arts estan sota mínims.

Joan Sala i Plana.

Per saber-ne més:

www.alexnogue.com

